

รายการ : หนึ่งสัปดาห์กับ สนช.

ตอน : สารสำคัญของร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

โดย : นางสาวกรรณิกา พัศระ วิทยาการชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานกฎหมาย ๒ สำนักกฎหมาย สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา

ร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... เสนอโดย คณะรัฐมนตรี ชุดที่มี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา เป็นนายกรัฐมนตรี ต่อประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๖๒ เพื่อให้สภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณาตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยมีหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ดังนี้

หลักการ

แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ดังต่อไปนี้

(๑) แก้ไขเพิ่มเติมบทนิยามคำว่า “ใบอนุญาตขับขี่” และ “เจ้าพนักงานจราจร” ยกเลิกบทนิยามคำว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” และเพิ่มบทนิยามคำว่า “หัวหน้าเจ้าพนักงานจราจร” (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๔ (๓๒) และ (๓๘) และมาตรา ๕)

(๒) กำหนดให้มีการจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและการกระทำความผิดของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ข้อมูลทะเบียนรถ และข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง และให้หน่วยงานของรัฐมีการประสานข้อมูลดังกล่าวร่วมกัน (เพิ่มมาตรา ๔/๑)

(๓) กำหนดให้ผู้ขับขี่ต้องมีใบอนุญาตขับขี่อยู่กับตัวในขณะขับรถ และกำหนดโทษสำหรับการฝ่าฝืนกรณีดังกล่าว (เพิ่มมาตรา ๓๑/๑ และแก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๕๒)

(๔) กำหนดห้ามขับขี่รถจักรยานในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น (เพิ่มมาตรา ๘๓ (๑/๑))

(๕) ปรับปรุงหลักเกณฑ์และมาตรการในการออกใบสั่งสำหรับผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๐ และมาตรา ๑๔๑ และเพิ่มมาตรา ๑๔๐/๑)

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์การยึดใบอนุญาตขับขี่ (เพิ่มมาตรา ๑๔๐/๒ และมาตรา ๑๔๐/๓)

(๗) ปรับปรุงวิธีการชำระค่าปรับตามใบสั่ง (แก้ไขเพิ่มเติมมาตรา ๑๔๑)

(๘) ปรับปรุงมาตรการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับขี่ การพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ การอบรมความรู้เกี่ยวกับการขับรถและวินัยจราจร และการอุทธรณ์คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ (เพิ่มมาตรา ๑๔๒/๑ มาตรา ๑๔๒/๒ ๑๔๒/๓ มาตรา ๑๔๒/๔ มาตรา ๑๔๒/๕ มาตรา ๑๔๒/๖ มาตรา ๑๔๒/๗ มาตรา ๑๔๒/๘ และยกเลิกมาตรา ๑๖๑)

(๙) เพิ่มบทกำหนดโทษกรณีเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถที่เป็นนิติบุคคลไม่แจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่าผู้ใดเป็นผู้ขับขี่ในขณะที่พบการกระทำความผิด (เพิ่มมาตรา ๑๖๐ จัตุวา)

เหตุผล

โดยที่ในปัจจุบันการเกิดอุบัติเหตุทางถนนของประเทศมีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มาจากการที่ผู้ขับขี่ขาดวินัยในการใช้รถใช้ถนนและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก ประกอบกับพระราชบัญญัติจราจรทางบก พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติบางประการแห่งพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน สมควรปรับปรุงหลักเกณฑ์และกลไกในการออกใบสั่งสำหรับผู้ขับขี่ที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายการบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับขี่ และมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลและบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากขึ้น เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและความปลอดภัยในการจราจรทางบก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

สรุปสาระสำคัญ

ร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... มีสาระสำคัญ ดังนี้

๑. อนุญาตให้ผู้ขับขี่แสดงใบอนุญาตขับขี่ด้วยวิธีการทางข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์หรือสำเนาภาพถ่ายใบอนุญาตขับขี่ตามที่กรมการขนส่งทางบกกำหนดและถือว่าผู้ขับขี่มีใบอนุญาตขับขี่อยู่กับตัว

๒. เพิ่มเติมข้อปฏิบัติในการขับขี่รถจักรยานยนต์ โดยห้ามมิให้ผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ขับขี่ในขณะเมาสุราหรือของเมาอย่างอื่น

๓. ปรับปรุงกระบวนการออกใบสั่ง และวิธีการชำระค่าปรับตามใบสั่ง

๓.๑ เมื่อเจ้าพนักงานจราจรพบผู้ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือตามกฎหมายอื่นอันเกี่ยวกับรถหรือการใช้ทาง ไม่ว่าจะพบด้วยตนเองหรือโดยการใช้เครื่องอุปกรณ์หรือโดยวิธีการอื่นใด สำหรับความผิดที่มีโทษปรับสถานเดียวหรือมีโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งเดือนและปรับเจ้าพนักงานจราจรจะตักเตือนหรือออกใบสั่งให้ผู้ขับขี่ชำระค่าปรับตามที่เปรียบเทียบได้ โดยให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติกำหนดหลักเกณฑ์จำนวนค่าปรับที่เปรียบเทียบ

ในการออกใบสั่ง ถ้าเจ้าพนักงานจราจรไม่พบตัวผู้ขับขี่ ให้ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถ หากไม่สามารถติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถ หรือไม่อาจทราบตัวผู้ขับขี่ ให้ส่งใบสั่งพร้อมด้วยพยานหลักฐานโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังภูมิลำเนาของเจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถ

๓.๒ กำหนดเวลาที่ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถได้รับใบสั่งเมื่อพ้นกำหนด ๑๕ วัน นับแต่วันที่ติด ผูก หรือแสดงใบสั่งไว้ที่รถ หรือใบสั่งทางไปรษณีย์ และให้ถือว่าเจ้าของหรือผู้ครอบครองรถเป็นผู้กระทำความผิดตามที่ระบุในใบสั่ง เว้นแต่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถได้แจ้งต่อพนักงานสอบสวนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบสั่งว่าผู้อื่นเป็นผู้ขับขี่ และผู้นั้นยอมรับว่าเป็นผู้ขับขี่ดังกล่าว แต่ในกรณีที่

ไม่มีผู้ยอมรับว่าเป็นผู้ขับขี่ เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถต้องแสดงหลักฐานให้พนักงานสอบสวนเชื่อได้ว่าตนเองมิได้เป็นผู้ขับขี่นั้น

๓.๓ ในกรณีที่เจ้าของรถหรือผู้ครอบครองรถที่ได้รับใบสั่งเป็นนิติบุคคลกำหนดให้ผู้แทนของนิติบุคคลนั้นมีหน้าที่แจ้งต่อพนักงานสอบสวนว่าผู้ใดเป็นผู้ขับขี่ที่กระทำความผิดตามที่ระบุในใบสั่งภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบสั่ง ซึ่งหากผู้แทนนิติบุคคลไม่แจ้งภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าวให้นิติบุคคลนั้นต้องระวางโทษปรับในอัตราห้าเท่าของโทษปรับสูงสุดที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น

๓.๔ กำหนดวิธีการชำระค่าปรับตามใบสั่ง ให้ชำระค่าปรับโดยการส่งธนาคัตติหรือการส่งตัวแลกเงินของทางธนาคารโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียน โดยวิธีการทางธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์หรือโดยชำระค่าปรับตามใบสั่งได้ที่สถานีตำรวจทุกแห่ง และพนักงานสอบสวนทุกท้องที่มีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้ทั่วราชอาณาจักร

๔. กำหนดอำนาจเจ้าพนักงานจราจรยึดใบอนุญาตขับขี่

๔.๑ การยึดใบอนุญาตขับขี่เนื่องจากผู้ขับขี่ไม่อยู่ในสภาพที่ขับรถต่อไปได้ หากเจ้าพนักงานจราจรเห็นว่าผู้ขับขี่อยู่ในสภาพที่หากให้ขับรถต่อไปอาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกายหรือทรัพย์สินของตนเองหรือผู้อื่น ให้เจ้าพนักงานจราจรมีอำนาจยึดใบอนุญาตขับขี่ชั่วคราวเพื่อมิให้ผู้ขับขี่นั้นขับรถและให้คืนใบอนุญาตขับขี่นั้นเมื่อผู้ขับขี่อยู่ในสภาพที่สามารถขับรถต่อไปได้ หรือเมื่อเจ้าพนักงานจราจรแน่ใจว่าผู้ขับขี่จะไม่ขับรถในขณะที่อยู่ในสภาพดังกล่าว

๔.๒ การยึดใบอนุญาตขับขี่เนื่องจากผู้ขับขี่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการได้รับใบอนุญาตขับขี่ ให้เจ้าพนักงานจราจรยึดใบอนุญาตขับขี่เพื่อส่งให้นายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก แล้วแต่กรณี เพื่อดำเนินการเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ดังกล่าวต่อไป

๔.๓ กำหนดโทษสำหรับผู้ขับขี่ที่ขัดคำสั่งเจ้าพนักงานจราจรที่สั่งยึดใบอนุญาตขับขี่ ในกรณีผู้ขับขี่ไม่อยู่ในสภาพที่ขับรถต่อไปได้ และผู้ขับขี่ที่ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามในการได้รับใบอนุญาตขับขี่

๕. กำหนดให้มีระบบบันทึกคะแนนความประพฤติของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ดังนี้

๕.๑ กำหนดให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติและกรมการขนส่งทางบกจัดให้มีข้อมูลและการประสานข้อมูลเกี่ยวกับประวัติและการกระทำความผิดตามกฎหมายของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ รวมทั้งข้อมูลทะเบียนรถและข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อประโยชน์ในการควบคุมดูแลและบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบกและกฎหมายอื่นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

๕.๒ กำหนดหน้าที่ของผู้ขับขี่ในขณะที่ขับรถในทางเดินรถ ต้องมีใบอนุญาตขับขี่อยู่กับตัว และต้องแสดงต่อเจ้าพนักงานจราจรเมื่อขอตรวจ รวมทั้งกำหนดอัตราโทษสำหรับความผิดดังกล่าว

๕.๓ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและอธิบดีกรมการขนส่งทางบก ร่วมกันกำหนดระบบบันทึกคะแนนความประพฤติในการขับรถของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ โดยหากผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใด ถูกตัดคะแนนความประพฤติในการขับรถจนหมดคะแนนตามที่กำหนดไว้ ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ของผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ผู้นั้นมีกำหนดคราวละเก้าสิบวัน

๕.๔ กำหนดให้มีการอบรมความรู้เกี่ยวกับการขับรถและวินัยจราจร โดยให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติและอธิบดีกรมการขนส่งทางบก ร่วมกันกำหนดหลักสูตร และกำหนดให้ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ ที่ผ่านการอบรมมีสิทธิได้รับคืนคะแนนความประพฤติในการขับรถที่ถูกตัดโดยยื่นคำขอต่อหัวหน้าจาก เจ้าพนักงานจราจรตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด

๕.๕ กำหนดหลักเกณฑ์ในการพักใช้ใบอนุญาตโดยในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใด กระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการจราจรทางบก อันก่อให้เกิดหรือน่าจะก่อให้เกิดอันตรายอย่างร้ายแรง ต่อสาธารณะ หรือมีลักษณะเป็นภัยแก่ประชาชนอย่างร้ายแรง หรือมีพฤติการณ์หลบหนีเมื่อตนเองก่อให้เกิด ความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินของผู้อื่น ให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติหรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่า ผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ ของผู้นั้นได้ไม่เกินเก้าสิบวัน

๕.๖ ในกรณีที่ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใดถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่เกินสองครั้งภายใน ระยะเวลาสามปีนับแต่วันที่ถูกลงสั่งพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ครั้งแรก หากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่ง ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติเห็นว่า ผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้นั้นสมควรถูกพักใช้ใบอนุญาตขับขี่เกินกว่าเก้าสิบวัน ให้แจ้งนายทะเบียน ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก พร้อมด้วยข้อหาในการกระทำความผิด และพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นายทะเบียนสั่งยึดหรือพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมายว่าด้วย รถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบก แล้วแต่กรณี

๕.๗ หากปรากฏว่าผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้ใดเคยถูกสั่งยึดหรือพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกตามร่างมาตรา ๑๔๒/๖ มาแล้ว และได้ กระทำความผิดและถูกพักใช้ใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้อีกภายในระยะเวลาหนึ่งปีนับแต่วันที่พ้น กำหนดระยะเวลาที่ถูกสั่งยึดหรือพักใช้ใบอนุญาตขับขี่ตามร่างมาตรา ๑๔๒/๖ หากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ หรือผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้บัญชาการหรือเทียบเท่าที่ได้รับมอบหมายจากผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เห็นว่าผู้ได้รับใบอนุญาตขับขี่ผู้นั้นสมควรถูกเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ ให้แจ้งนายทะเบียนตามกฎหมายว่าด้วย รถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกพร้อมด้วยข้อหาในการกระทำความผิดและพยานหลักฐาน ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นายทะเบียนเพิกถอนใบอนุญาตขับขี่ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์หรือกฎหมายว่าด้วยการ ขนส่งทางบก แล้วแต่กรณี

๕.๘ กำหนดให้ผู้ถูกสั่งพักไปใบอนุญาตขับขี่มีสิทธิอุทธรณ์ต่อผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ตามที่กฎหมายกำหนดภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำสั่ง

ผลการพิจารณา

ในคราวการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๓/๒๕๖๒ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒ ได้ลงมติรับหลักการแห่งร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ไว้พิจารณาและตั้งกรรมาธิการวิสามัญขึ้นมาจำนวน ๒๒ คนเพื่อพิจารณา โดยกำหนดการแปรญัตติภายใน ๗ วัน และกำหนดเวลาปฏิบัติงานภายใน ๔๕ วัน

ในคราวการประชุมสมานิติบัญญัติแห่งชาติ ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๒ (เป็นพิเศษ) วันศุกร์ที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ ที่ประชุมได้พิจารณาในวาระที่ ๒ โดยเริ่มต้นด้วยชื่อร่าง คำปรารภแล้วเรียงตามลำดับมาตราจนจบร่าง และลงมติในวาระที่ ๓ เห็นชอบด้วยกับร่างพระราชบัญญัติจราจรทางบก (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

ฉะนั้น จึงถือว่าร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้รับความเห็นชอบจากสมานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว สมควรประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป
